

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marostorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék pártoktól független, székely érdekű újsága.

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetési díjszabás szerinti. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kúlingszámla 10489. sz.

Erdély védelme.

V.
Befejező közlemény.

A legnagyobbfokú sérelme különben az erdélyi magyarságnak, sőt az egész Erdélynek az, hogy alig van benne katonaság elhelyezve.

Erdély 80,063 négyzet kilométeres összterületén ugyanis csupán egy hadtest fekszik, jóllehet az Osztrák-Magyar monarchiának éppen az egészen idegen hatalom által körülvett Erdély a legsebezhetőbb része, mert ha Erdély egy esetleges háborúban elveszett, a monarchiára nézve Magyarország is elveszettnek tekintendő. Hiszen nyilvánvaló az, hogy a határszéli helységek veszik körül csak védelem az országot, míg bent az Alföldre már tág kapuk vezetnek.

Vasutaink, melyek a jövő elkövetkezendő háborújában a csapatokat a határszélekre szállítanának helyes értelemben nincsenek s így közboldogulásunk vezető egyéniségeitől végezetes bűn az, hogy a hadvezetőséget nagyobb számú katonaságnak itten leendő elhelyezésére nem kényszerítik, de a legvégzetesebb bűn az, hogy mostan is, amidőn újabb csapat-elhelyezésekről van szó, hadtestszékhelyül nem valamelyik székely várost, hanem Nagyváradot szemelik ki.

Ez a föld, melyet apáink vére annyiszor öntözött, a mindenáron hódító vágyaktól szétpukkanni akaró Romániával határos és így annak megfelelő védelmi helyzetbe való hozatala egyik legfontosabb érdeke az

államnak, mert anélkül közgazdasági fejlődést várni és remélni nem is lehet.

Az egész Erdély mostohán van katonasággal ellátva, hiszen a nála csaknem 30,000 négyzetkilométerrel kisebb területű Csehországban két hadtest van elhelyezve. De ha Erdély mostohán van is ellátva, a legmostohábbban van ellátva az az öt székely vármegye, melynek összes hadereje 3 közös és 3 honvéd gyalogzászlóaljából s 1 divízió honvédhuszárból áll.

A katonaság közgazdasági tekintetben kétféle szempontból jelentékeny. Egyszer, mint védelmi erő a békés munkálkodhatást van hivatva garantálni, másodsor pedig, mint fogyasztó van hivatva emelni székelyének környékén a forgalmat.

A nép, a polgárság milliókat áldoz a hadseregre s így méltán várhatja azt, hogy annak igazságos elosztása lehetővé tegye, hogy a nép adójának, véréjének egy része visszafolyjon a kezébe.

Hogy a katonaság a közboldogulást mennyire emeli, igen szépen igazolja az a körülmény, hogy Csehországban, ahol nagyszámú a katonaság, a polgári társadalom jólléte is nap-nap után emelkedőben van, a földmivelés, ipar és kereskedelem mindinkább eléri a fejlettség legmagasabb fokát.

Közgazdasági előnyt nyujtanak továbbá a katonai nagygyakorlatok, amelyek a Székelyföldet következetesen elkerülik.

A katonaság ugyanis, nem csak azt a zsoldot költi el, hanem elkölti azt a pénzt is, amelyet a szülők, rokonok, ismerősök a katonáknak adnak, küldenek s így igen alkalmas a katonaság a közboldogulás emelésére.

Háromszékvármegye törvényhatóságának kiküldött bizottságának, sőt az erdélyi magyarság védelmére létesült egyesületeknek tehát átkell érezniük azt a súlyos felelősséget, a mely rájuk nehezedik. Hozzá kell fogniok a védelem radikális megvalósításához addig, amíg nem üt a végezetes óra és nem jent ki könyörtelenül a késő szót.

Ma még lehet valamit tenni. Ma még ha radikálisan és alaposan fogunk hozzá a védelem szervezéséhez és munkálásához, ezt a halódó székely népet még

életre ébreszthetjük és oly tényezővé tehetjük, mely idővel újra méltó utóda lesz az ezer éven át határt-védő őseinek.

Hassunk tehát oda, hogy az osztrák polgári törvénykönyv erkölcsromboló következései, a törvény hatályának megszüntetésével, megszűnjenek; hogy a bíróságok a jogkereső közönség szolgálatára mindenütt egyformán közel legyenek; hogy a Székelyföldön a tanulásra úgy nyitassék legalább is alkalom, amint az meg van a nemzeti-ségi vidékeken, — hogy megfelelő vasúthálózat létesítésével, a székely vármegyék lakossága legalább is a nemzeti-ségiekkel egyenlőelbánásban részesüljenek végül pedig a katonai elhelyezkedés, a védelem és közgazdasági érdekeket úgy szolgálja, hogy a nép adója ellenében kárpótlást nyerhessen.

Budvári álomkép.

Írta: Puskás Lajos.

(4. folytatás és vége.)

Amidőn elhangzott az ének utolsó akkordja, visszhangként megrendült a föld alattunk, az ostromló sereg hatalmas kötböt hajított a Csicsér oldaláról a vár déli falához.

Kezdetét vette az ostrom. Délen, nyugaton és északon szüntelen dolgoztak a kőhajító kosok, csak keleten volt minden néma, bár láttuk, hogy a Küküllőparton erős hadcsapat pihen.

A várnép felosztott őrhelyére ment. Embereim valóságos nyíl-erdőt zúdítottak a támadókra. A nők a keleti oldalon, a várkastély fa-épülete előtti védett helyen készítették az ostromlók leveréséhez szükséges szereket. Hatalmas edényekben főzték a szurkot, hogy azt szükség esetén a támadókra lehessen önteni.

Illdikó az udvaron a nőknek osztotta az utasítást, míg én egyik fal-

ról a másikra mentem, hogy a védelem sikerét előmozdítsam. Vizsgáltam a falakon támadó repedéseket s megtettem minden intézkedést, amit célszerűnek láttam.

Az ostrom pedig szakadatlanul tartott, sőt mind hevesebbé vált.

A vár alatti barlangból felhordattam azt a kevés vizet, amely a hegy alatt átfolyó Budvárpatok elzárása utján gyűjtött viznek maradványa volt. A vár nyugati falán kívül ugyanis az ellenség betömte a barlang szádát s így több viz nem jöhetett be a természetes uton, hanem a fal mellett összegyűlve, a Csicsér-oldal és a vár déli fala között zuhogva folyt lefelé.

Dél felé felgyult a belövelt szurok koszoruktól a fából épült remek kastély s a nők emberfeletti erőt fejtettek ki az oltás körül. Fáradozásuk azonban sikertelen volt. A falak nagy része már romokban hevert s a támadás minden oldalon erőteljessé vált.

A hazai ipar fejlesztéséről.

A székvárosi kereskedelmi és iparkamara Marosvásárhelyt kérdőívet bocsátott ki a hazai ipar fejlesztéséről szóló 1907. évi III. t. cikk reformja tárgyában.

Különösen a Székvárosra oly nagyfontossággal bíró eme kérdéssel behatóan foglalkozva, *Betegh Pál* könyvnyomdatulajdonos, kamarai levelező tag választás az ezt világossá tevő kamarai kérdéseket, a további akció kifejtése érdekében ide iktatjuk:

1. Kielegítő-e a törvény azon rendelkezése, hogy állami támogatásban a következő új vállalatokat részesíti: 1. melyek az országban gyárilag egyáltalában elő nem állított, 2. vagy nem oly mértékben előállított cikkek készülnek, hogy a fogyasztás jelentékeny részét fedeznék. 3. melyek oly iparcikkeket állítanak elő, melyeknek fokozott gyártását közgazdasági érdekek teszik kívánatossá?

Ad. 1. Nem kielegítő: Szükséges lenne a ma meglévő ipartelepek támogatása is, mivel a lefolyt gazdasági válság igen sok iparos (beleértve a nagyiparosokat is) önhibáján kívül jutott oly szorult helyzetbe, hogy ha abból kiegészítő utat nem talál, telepe pusztul el; több ezer existenciát juttatva keresetképtelenségre

Ez a baj pedig megismétlődhetik s így az előrelátás is indokolt, hi-

Mindnyájan kitettünk magunkért, az első támadókat emberfeletti erővel, melyben már a nők is beleszóltak, megsemmisítettük. A nők és gyermekek hozták a forró szurkot, az égő szurokkal itatott szalmakoszorukat s azzal öntötték le, azokkal dobták meg a feltörteteket.

Küzdelmünk azonban nem ért véget. A letiport támadók helyett újjak, pihentek kerültek elő s mi mindnyájan, mint egy-egy titán, küzdöttünk ellenük. Ember ember ellen harcolt. De míg egy elbukott ellenség helyett három új állott elő, addig a megsebesült várór tovább volt kénytelen harcolni, tovább kellett küzdenie rettentő fájdalmak között is, hogy megmentse a halál.

Erőnk egyre fogyott. Férfiak, nők gyermekek iszonyu sebektől véreztek el, már-már alig volt élő a várnép között, s aki élt, az is iszonyu sebekkel borítva állva, vagy ülve küzdött a falakon.

A nap hanyatlóba volt. A kimerült támadó sereget új, pihent erő váltotta fel. Mi láthattuk már, hogy nincs erő, nincs hatalom, mely a végzetnek utját vágná. De nem csüggedtünk el. Veszedelemünk nagysága meghatározta erőnköt, s már nem a diadalért, hanem a dicső halálért küzdöttünk tovább. A dicső halálért

szen közömbös nem lehet a meglévő ipartelepek feláldozása sem.

2. Az eddigi támogatás következő módján és mértékén kívül (adó és pótdó, illeték, díj, bélyeg, uti vámmentesség, kedvezményes áru iparsó), mely más nem készpénzbeli kedvezmények volnának szükségesek?

Ad. 2. a) Szükséges volna a magyar korona országhatárán belől levő összes vasuti vonalakon, mindenféle iparcikkre (ugy a nagy, mint a kisipar termékeire) a legméltányosabb vasuti tarifa kedvezmény megadása azért, hogy azzal az ipartermékeink versenyképessége a külföldi ipartermékekkel szemben fokoztassék?

b) Szükséges az ipari nyersanyagoknak s a félkész ipari termékeknek vasuti önköltségi áron való szállítása azért, hogy a termelés olcsóbbá tétessék és a kisipart, valamint háziipart üzök munkája a gyáripar termelés fokozását s e révén a gyáripar fejlődését eredményezhesse

3. A meglévő vállalatok lényeges üzemi kibővítéseim kívül új gyártási ágak bevezetésének támogatása nem volna-e kívánatos?

Ad. 3. Feltétlenül kívánatos, hiszen az sok esetben az oly új ipartelep megalakítását is szükségtelenné teszi, mely új gyártelep vállalkozó hiányában egyébként ugy se létesülhetne.

4. A már fennálló vállalatok részére, ha egy ujonnan keletkező szakmabeli vállalat államszegélyben részesül, mily előnyök biztosítandók?

epedve vártuk az újabb támadást, ami nem is késett soká.

Alig váltották fel a támadókat, újult erővel indult meg a harc s a támadóknak már az egyenlőtlen viadalban könnyű dolguk volt.

Egyik harcosom a másik után veszett el. Az egész teret, a falakat haldokló vitézek tetemei borították.

Végre betörték a támadók s mi néhányan, akik még életben voltunk, bösz erővel vetettük rájuk magunkat. A föld, ahol álltunk iszonyu vérengzés helye lett. Erőnk azonban lankadni kezdett s midőn Ildikó egy halálos csapástól lábaim elé zuhant, én mint bösz tigris rohantam a támadók közé.

Iszonyu percek voltak ezek. Hogy mi lett tovább, nem tudom, csupán arra emlékszem, hogy egy szurást éreztem.

A föld megremegett lábaink alatt. Erős föld alatti morgás harsogtatul a harci zajt, meglazult a talaj s a hegy, a melyen a vár állt, ezer darabra zúzódva zuhant alá, betöltve az alatta levő nagy barlangot.

Egyebet nem tudok emlékembe idézni. Amikor magamhoz tértem ott álltál ágyam mellett az orvossal, aki felvágta bal karomon az eret s hallottam, hogy az utcám futkosó emberek jajveszékelték — az árviz miatt...

Ad. 4. Olyan, amely az új ipartelep és a régebbi termelési költségei közötti különbözetet kiegyenlíti, mert anélkül a régi önhibáján kívül súlyos büntetésben részesítené.

5. Ipari áramszolgáltató telepek létesítése a szokásos adómentességen kívül nem volna-e szintén pénzszegélyvel vagy más úton támogatandó. (Pl. a vízművek, zárógáták állami építése által)

Ad. 5. Vízműveket, zárógátákat feltétlenül az államnak kell építeni és az így nyert természeti erőket bizonyos ideig ingyen, később kedvezményes díjak ellenében kell ugy a meglévő, mint a létesítendő ipartelepek rendelkezése alá bocsátani.

A természeti erők érvényesülését eredményezni hivatott művek ugyanis az államháztartásra még akkor is jövedelmező beruházást jelentenek, ha magát a nyert energiát díjtalan bocsátják az ipartelepek rendelkezésére. Hiszen az a meglévő ipartelepek üzemképességének fokozását és újabb telepek létesítését vonja maga után, ami mind több embernek teremt munka-alkalmat és így e révén, közvetett (fogyasztási) adóemelkedés révén biztosítja a beruházás amortizációját.

Erre különben igen helyes, sőt feltétlenül szükséges is volna egy megfelelő összegű államkölcsön felvétele, hogy annak alapján tervszerűleg, összes vízerőink munkafejtésre képesíthetők legyenek és pedig annál inkább, mert a vízerők kihasználatlanul hagyása, nap-nap után az egész nemzetre visszahozhatatlan veszteséget képeznek s mert a rendszeres vízerőművek létesítésére a magánvállalkozás még állami segélyezés mellett is képtelen. Míg az állam-kölcsön amortizációi részben vízművek, részben a nagyobb adóbevételekből biztos fedezetet nyerének.

6. Elég-e a kedvezmények 15 évi maximális időtartama?

Ad. 6. Elég, mert amely vállalat 15 év alatt életerős nem lesz, az támogatást nem is érdemel.

7. A kedvezmények megadása mily feltételekhez lenne kötendő? (Eddig rendszerint a munkás létszámhoz volt kötve.)

Ad. 7. A munkás létszámra való figyelem — szerintem — másodrendű kérdés. Első és fontosabb az, hogy a vidék maga arra a termelésre — más vidékeknél alkalmasabbnak ígérkezik-e s hogy az államszegélyt igénylő szak- és gyakorlati jártassága, elég garanciát nyújt-e arra, hogy az államszegély elnyerése esetén, azon vidéknek a gazdasági előhaladását és azon iparágak a külföldi hasonló iparággal versenyképességét eredményezze.

8. A törvény akár egyszersmindenkorra, akár több évre szóló államszegély engedélyezé-

sét, továbbá a vállalatok létesítésének állami részesedés útján való előmozdítását teszi lehetővé. Bevált-e ez a rendszer s nem lennének-e más segélyezési módok is (kamat nélküli kölcsön, kamat garancia, termelési praemium, ingyen hajtóerő stb.) rendszeresítendő?

Ad. 8. Új iparágak bevezetését kamat nélküli kölcsönrel is elő kell mozdítani, ami természetesen a kamat garanciát sem zárja ki. A termelési praemium nyújtása a fokozottabb termelést eredményezné s így azt jutalmazni érdemes is lenne. Ami pedig az ingyen hajtóerőre illeti arra a fennebb írt Ad. 5. pontnál megfelelő nyilatkozatot tettem.

9. Válságba jutott vállalatok rendkívüli segélyezése szabályozandó-e?

Ad. 9. Igen. Különben erre már az Ad. 1. pontnál válaszoltam.

(Vége. köv.)

Új korszak Tordán

„Ha a jövő történet-írója megírja Torda város történetét, ezt két főkorszakra fogja osztani: a földgáz előtti és a földgáz utáni Torda korszakára“. Így jellemezte Dr. Mayer Ödön orsz. képviselő azt a pillanatot, melyben a sármás-torda-marosújvári földgázvezeték rendelkezésének átadták 1914. március 21-én Tordán.

Mert tagadhatatlan tény és való, hogy az a fáklya, melyet Dr. *Betegh Miklós* főispán kezébe vett, hogy annak tüzevel lángra lobbantsa, teremtő munkára élessze a föld titokzatos méhéből a felszínre kényszerített Erőt, — az ország, de különösen Erdély és első sorban Torda jövő tünetnyes fejlődésének fényes pályáját villágitotta meg.

Történelmi pillanat volt ez a jelenet. Egy gépész megengedte a gázt, amely sísteregve tódult ki a földből 1 méternyire kiálló vezető-csővön. A főispán pedig a fáklyával meggyújtotta a gázt és az magasra lobbantva égett, mintegy óriási fáklya, mely hovatovább — a szabályozás szerint — növekedett hatalmas lángoszloppá. Majd elzárták s ezzel eloltották és ismét megengedték a gázt, mely fokozatosan fülsiketítő sísteregéssel, zugással, bömbölő, földet rázó böggéssel tört elő a csőből.

A próbák megejtésével kitünőnek bizonyult földgázvezeték átadása és átvétele, valamint használatba vétele megtörténvén, jegyzőkönyvet vettek fel az Első Erdélyi Földgázvezeték és a Magyar Solvay-művek gyárának irodájában.

Ezt az aktust 100 teritékes díszbéd követte, ahol az asztalfőn: Dr. *Betegh Miklós*, *Szász József* főispánok és Dr. *Mayer-Ödön* orsz. képviselő foglaltak helyet.

SZÉKELY GAZDA.

Tudományt a székely népek!

(3. folytatás.)

Ha jól emlékszem a székelymentési akció, miután a Gazdakörök, fogyasztási és állatbiztosító szövetkezetek létesítéseért küzdött s minden anyagi erejét felhasználta ezek erősítésére, a nem sokára szállóigévé változott kenyereit a székelynek nyomása alatt, hogy ténykedése a közhajnak megfelelően teheneiket, kockákat, juhokat importált kedvezményes áron, majd vető és evőgabonát kezdett osztogatni a községeknek, egyeseknek, ami a végén elfajult s voltak emberek, kik a saját marhájukat vétették meg a bizottsággal s a kedvezményes áron kapott gabonát jó nyereséggel eladták a szomszédos piacokon, de a szegényebb, vagy mondjuk úgy, hogy a segélyre szorult kisgazdak drágán fizették meg a székelymentésre kiosztott holmikat.

Miután az intéző körök belátták, hogy az akció ilyen alakban, csak pillanatnyi éhséget fog csillapítani, de a jövőnek mit sem maradhat, a szálló ige: földet a székelynek-re változott, de mert a szülőföldjét szerető népek csak az elmaradott, eladósodott s talán erkölcsiben is megromlott egyedei voltak hajlandók a helycserére, — ez sem kecsgethet nagy eredménnyel. Bár kellemes csalódásban volna részünk! Ha a nagy *Napoleonnak* a háboru folytatására pénz, pénz és pénz kellett, akkor a jó gazdálkodáshoz sem főlétesítő tényező a pénz!

Ujabb verzió szerint a szálló ige: munkát a székelynek lett. Ez szerintem is helyes, de remélni ohajjuk, hogy az okszerű gazdálkodás apostolai, nem csak az uradalmakhoz cseléd minőségben elhelyezett véreink lesznek. Korántsem azt akarom ezzel mondani, hogy szegyenleném vagy szegyen volna ezektől tanulni, hanem azt, hogy sok idő telne be addig, míg ezen sorsüldözött véreink egyike-másika hazakerülve, falujába gazdálkodni tudjon. Aztán meg a nagy uradalmak speciális gazdálkodási rendszere a székely kisgazdák által még töredékiben sem utánozhatók, míg az értelmünk nem fejlődik oda, hogy azoknak mikéntjét s miértjét megérthessük.

Addig is és azért is lépünk a haladás terére s tapasztalatainkat adjuk közzé, terjesszük a nép között, szóval, tollal s -ne rejtjük véka alá tudományunkat, mint a fősvény az égő gyertyát, mely elégett anélkül, hogy hivatását betöltötte volna — gazdája önzése miatt.

Tudom, hogy rendszer, vezetők és támogatók nélkül eredményt nem mutathatunk föl s az ide oda kapkodás helyett jobb a semmit tevés, hátha amugy is: „megvirrad még valaha“.

Szerény véleményem szerint, a már meglevő és működő gazdasági egyesületek, gazdakörök, szövetkezetek s azok vezetői fogjanak baráti kezet s törekedjenek egymást meghallgatni, egymástól tanulni s a körök érdekeit szolgáló organumokat s köztük kedves lapunkat: a „Székelyország“-ot hathatósan támogatni úgy erkölcsileg, mint anyagilag. Ne legyen köztük szétvonás, torzalkodás, lenézés, lekinyeslés, mert ezek a romlás ördögei! Vagy hát a húszadik században sem tudunk megérteni egy Saulból lett szent Pált, vagy egy farizeus Nikodemust?

Avagy teljesen elfeledtük volna a szent hazáért heroszi halállal halt hőseink dicső emlékeit, vagy a lant, tal vagy karddal harcoló nagy Petőfit, ki kimerte egykor mondani, hogy:

„Nagy apáink és apáink,
Mig egy század elhaladt,
Nem tvenek annyit mint mink
Huszonnégy óra alatt!“

De nehogy félre értessem! Nem háborúra akarom tüelni népemet, csak szent és magasztos harcra, a tudatlanság elleni küzdelemre, mert erre van nekünk szükségünk, ennek megvívhatására kérünk segítséget az illető faktoroktól is. Tehát tudományt a székelyeknek! Ez legyen ma a szálló ige Királyhág, nktől a Nagycenkig s azon túl is, hol székely és a velünk testvér magyar nép érdeke kívánja!

Minden község, melyik rá van szorulva, állami iskolával látandó el, mert minket nem nagyon vigasztal az, hogy a román községekben palotaszerű iskolák vannak; csekély fenntartási költséget róva románjainkra s tudákos nemzetiség fejlődjék ki a mi fillérjeink árán s aztán minket felülmulva, veszedelmessé váljék ránk s addig mi a megromlott anyagi viszonyok mellett tulajdonhoz megadóztatással tartjuk fenn községi, illetve felekezeti iskoláinkat csak azért, hogy lássa a nagyvilág, miképp: *adózni is tud a székely!*

(Vége köv)

— **A temesvári országos gazdaggyűlés.** A Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja, a „Gazdaszövetség“ a június 17-én Temesváron tartandó nagygyűlés alkalmából vezető cikkben a gazdaközönség kívánságait tizenkét pontban foglalja össze. Követeli a többi között a mezőgazdaság vámvédelmének fenntartását, a tőzsdereformot, földbirtok szövetkezetek létesítését, a nemzeti földbirtokpolitikát, a falusi kultúra emelést, a mezőgazdasági szakoktatást és mezőgazdasági hitel fejlesztést, utak építését, a gazdákra nézve kedvezőbb adótörvényeket, a földmivelés és állattenyésztés támogatását és a kartellek megrendszabályozását és végül a törvényhozásban és közigazgatásban a mezőgazdasági érdekek érvényesítését.

Dákórománia a kirakatokban.

Odorheiu—Udvarhelymegye; Treiscauniu—Háromszék megye; és egyéb rögeszmék.

Ujabbban a bukaresti üzleti kirakatokban rikító, tarka térkép jelent meg, a mely nyílt és szemérmetlen izgatás Magyarország és a monarchia ellen. Ez a térkép a tulzó álmok megrajzolása; a régi hóbortnak, Nagy-Romániának a tüntető terve.

Természetesen a romániai lapok bőséges kommentárokkal kísérik a fantasztikus rajzot s rendszeres agitációval hívják fel rá az általános figyelmet. Nem ártana megfigyelni a királyi ügyészségnek, hogy a magyarországi román lapok, — a melyek szintén nem feledkeztek meg a bukaresti szenzáció jelentéséről, — milyen célzattal és megjegyzéssel garnirozzák a lázító térképet.

A rajz szerint Erdély a Bánáttal, Arad, Csanád Biharmegyével és Szatmármegyével együtt bele van kombinálva az oláh birodalomba. Azonkívül Bukovina és Cernovic, sőt Galícia egy kis része is formát ad az északi határoknak. Délen a barátság és a szövetséges hála fejében Szerbiából van le kanyarítva egy jókora darab, keleten pedig Bessarabia van bekebelezve az orosz birodalomból.

Jellemző a nagy hatalmi hóbortra, hogy a Tisza egész mentén minden helynek ki van találva az oláh neve. Így lesz Makóból Mácaó, Békésből Bichis, Csongrádból Ceogradu és Hajduból Haiducu stb.

A Székelyföldet úgy látszik, külön kiemelik Odorheiu (Udvarhelymegye) és Treiscauniu, a mely Háromszék megye akar lenni.

A térkép, — mely csodálatos véletlenel hamisíthatatlan bolondgomba alakú, — feltünteti a nemzetiségi számviszonyokat és területeket is.

Erdélyben, azaz Transilvaniában a magyar, nemet lakosságú területek csak apró foltoknak, kis nyelvszigeteknek vannak feltüntetve. Még legfűrhetőbben kirajzolták a Székelyföldet, a melyből Udvarhely Csik Háromszék van magyarnak feltüntetve, míg ellenben Marostorda már csak egyszerűen egy kis magyar szelvényt kapott. Ezzel a ravasz eljárással tüntetnek fel csaknem három millió oláhval szemben együttesen 2.600.000 magyart, németet, szászt és szerbet. Kolozs-, Torda-Aranyos-, Alsófehér-, Marostorda-, Küküllő-, Bihar-, Csanád-, Szatmár-, Ugocsa megyék magyarságát rövid uton be van olvasztva az oláh tengerbe.

A hazug térképek tehát kivonultak már az utcára, hogy izgató szemléltetésükkel hevítsék az amugy is vérmes oláh fantáziát. (Brassói Lapok.)

Nyílt levél a székely kamarához.

Írta: Melemen György építész.

Székelyudvarhely, 1914. április hó.

I.

Szerkesztő urat, mint a székelyföldi iparkamarának levelező tagját arra kérem, hogy jelen soraimnak b. lapjában, a „Székelyország“-ban helyet adni sziveskedjék.

Évekkel ezelőtt bevált szokás volt (Ma is meg van ez a szokás Bizonyára valamely tévedés lehet az oka, hogy cikkirót nem szólítottak fel. Szerk.), hogy az iparkamara egyes iparosoknak levelet, szóval olyan felhívást küldött, amelyre az illetőnek alkalmá volt válaszolni és a kérdezett sérelmekről, szóval az iparában előfordult hátrányokról felvilágosítást tudott adni.

Ez ma — úgy látszik — kiment divatból és annyira kiment, hogy magam (elmúlt 3 éve annak) egy betűt sem kaptam.

Pedig én a kérdésekre nemcsak silány igen vagy nemmel válaszoltam, hanem időt és fáradságot nem sajnálva, két nagy iv papiroson magyaráztam meg sérelmeinket, közelgő sülyedésünket. Törekedtem megérteni, hogy tulajdonképpen hogyan is lehetne segíteni rajtunk, a valóságos kisiparosokon, mert mi mind azok vagyunk, tehát a segítség mindannyiunkra nagyon is reá fér.

Egyszer sem volt szerencsém a miniszteri biztos urnak nálunk léteét megtudni. Ezt csak azután olvastam. Itt volt, értekezlet volt a megyeházán. Sőt olvastam azt is, hogy egy, talán két szociális érzelmű iparostársunk a Méltóságos biztos urral szemben sületlenkedett. Így aztán az ilyen éretlen dolgok szülhetik meg azt, hogy mi, a többiek anélkül, hogy helyettünk valakit megbíznánk, minket is elítélt s végül az egész issza meg a levét egykettőért...

Holott talán az egész országban sem létezik egy hasonló város, ahol annyira szükség volna az iparosok létének előmozdítására, mint itt. Mert mi kérem tökéletesen vissza felé haladunk.

Épen ezért örömmel figyeltem a helybeli lapokban, hogy valahára megindul a mozgalom s talán április 22-én lesz az első gyűlés a székelyudvarhelyi Ipartestület felállítására. Ezzel egy reményem (Nekünk pedig 17 évvel ezelőtt megindított akciónk. Szerk.) valósul meg, hogy az iparosok összetartóbbak lesznek. Ez a naponként számunkra értekező hely, a gyakori surlódásokat egyeztetőbbé, barátságosabbá teszi helyzetünket. Sérelmeinket itt megvitatta hamarabb kereshetünk fennálló hatóságunknál jogorvoslást.

Adja Isten — kedves ipartárossaim, hogy ez a létesítmény, a székelyudvarhelyi Ipartestület, az elmaradt 20 évünket, vigye előbb két évtizeddel!

Mielőtt visszatérnék az ipartestület felállítására folytán létrehozható intézményekre, legyen szabad-megírnöm, hogy tulajdonképpen mik azok a dolgok, a melyek a legsürgősebb intézkedést kívánják a nagyérdemű iparkamarától:

1. Még ma is több iparos várja az eddig megyénkbe néhány iparos által élvezett állami gépeket; jól lehet, hogy egynehányan azok közül, kik várták, már kivorultak Amerikába. Most azonban jól fogna azoknak, a kik itthon maradtak. Erre vonatkozólag ajánlatos lenne, ha az iparkamara saját maga meggyőződést szerezne s akkor párt- és felekezeti-külömbőség nélkül tenne egyeseknek ígéretet, az ő szakmájából való gépekre s ha megígértetett, akkor az illető ne 3-4 évig várjon utána, hanem kapja meg azt a rendes idejébe, amíg dolgozhat és kereshet vele. Természetes, hogy az ipartestület felállításával, ez is jobban fog menni.

2. Különösen figyelmébe ajánljuk a n. é iparkamarának, hogy a harmadosztályú adókievítésnél a mostani adókievítő bizottságba, minden adókievítés alkalmával, ha már az ipartestület életbelépett, az ipartestület kebeléből a testületi tagok kinevezése, megválasztása folytán, három iparos feltétlenül, mint szavazó bizottságot tag részt vegyen.

3. Elmulaszthatatlan szükség van arra, hogy a mai rendszer szerint, nemcsak két iparkamara kültagunk, hanem ezek létszáma legalább négy legyen, kikből három iparos és egy kereskedő; mert az a kereskedő soha sem képes az iparos sérelmét úgy tolmácsolni, mint maga, aki abban sinylődik.

4. Áruink vasuti fuvara tulmagas ugyanarra, hogy ma még mindig olcsóbb tengelyen szállítani, nem messze Brassóból, mint vasuton. Kívánatos volna, hogy az iparkamara felvilágosítást nyújtson a Nagyméltóságú kereskedelmi miniszter úrnak, hogy anyavárosunkat mérsékeltébb szállítási árakkal kösse össze Brassó, Kolozsvár, Marosvásárhely, Budapesttel, mert ez a magas szállítási viszony nekünk nagy hátrányunkra van és sok, de nagyon sok tekintetbe súlyoszt bele a maradiságba.

Különösen a székelyudvarhely-héjjasfalvi helyi érdekű vasutnak magas díjszabása, a legtöbbször elkedvetleníti az iparost a rendeléstől s ha az okot keresi, azt a választ kapja:

— Jaj kérem az a kicsiny vicinális emeli a fuvardíjt annyira, hogy inkább küldöm áruim Brassóba, mint Udvarhelyre. Ezért kell aztán nekünk sok olyan dolgokat mellőzni, a mik más vidéken pár évtizedtől be vannak vezetve; nekünk a fuvarért erről még álmodni sem lehet.

Székelyország

a székelység előharcosa.

NÉPMŰVELÉS.

Egy székely iskola ünnepe.

Tisztelendő Elnök — Igazgatónk!
Kedves Vendégek! Szeretett Tanítványaim!
(Folytatás és vége.)

Ez a mi 6 osztályú iskolánk előkészít az iparra. Minden évben föl-szólít a „Székely Kirendeltség“, hogy a mindennapi iskolát elhagyó, 12 évet betöltött gyermek bármely ipari pályát választhatja. Jó ellátásban részesül; ruházatot is kap. Ez nem kerül semibe s 4-5 év múlva kész mesterlegény, kezében a kenyér.

Nem megy senki, alig 1-2 évenkint.

Itt az ok a szülőkben keresendő, mert elvonják gyermekeiket a haladástól, hogy nekik „jobb kezük“ lehessen. S ezzel megbénították gyermekükben az előretörekvést. Azt hiszik, jót tettek ezzel...

Ismertem egy özvegy mosónét 3 árva gyermekével. Egy fászkamra volt a lakása; házakhoz járt mosni, vasalni. De 3 gyermekének megadta a IV. polgári osztályt; aztán később édes anyjukat tisztességesen tartották.

A serdülő kor, a tanulás kora, fogékony az ész, hajlékony az akarat. Egy néhány frankért ellopják gyermeküktől a jövő boldogulás eszközét. S nem lesz egész életén át az a gyermek más, mint napszámos. Semmi szakmában előképzettsége nem lesz s így bárhová menjen barommódra, — hójra-csára — lökik ide-tova.

Még a gyárakban is — ti jobban tudjátok — igazgatók, üzletvezetők, felügyelők kik? — az élelmesebb zsidók, németek. A bányáknál szintén még a munkásnép is olasz s más nemzetiségű. Hány olasz települt, vagy jómóddal tért vissza honába a selyemfonógyárakból is. Mi megyünk a régi módi szerint...

Azt mondod: „annyi a könyv otthon, hogy egy szekérrékkal lenne, ha összeszednéd“. Egyet sajnálsz venni gyermekednek. Pedig jobb lenne, ha magad is forgatnád. Majd meglátnád, mennyi sok jó van abban leírva. Többet ér a „temondánál“ s a keringésnél...

Elmaradtok vagyunk. Ébredjünk fel! Vegyük fel az élet harcát, küzdjünk a békében. Hisz küzdeni vagyunk teremtve! Nem magunkért, édes mindnyájunkért kell küzdenünk, ha magunk is élni akarunk.

A sir, az már kicsi küzdőtérnek. Itt kell kivívni, hogy ott annál nyugodtabb legyen a pihenés. Idő van még most. Ki tudja később lesz-e?

Tömörülj! „Egyesülésben van az erő!“ Ifjak, az ifjusági egyesületet támogatni! Jó székely gazdák, legyetek a „Gazdakör“ tagjai. Számos velejáró intézmény, mely egyöntetű olvasmányai a község szellemét egyenlővé teszi, utat nyit a boldoguláshoz.

Én itt elmondani ma nem akarom. Ma nem célozom fejtegetni egyik-

egyiknek célját. De ébredjen föl benetetek az érdeklődés, vágyatok tudni, tanulni, mert minél többet olvasol, annál jobban fogod látni, hogy mily keveset tudsz.

Milyen szép egy falu népe, ifjusága, amelynek olvasótermében egy napon a fiatal lányok, más nap a legények felváltva, saját termükben a tanítónők, tanítók jelenlétében olvasgatnak; elbeszélnek egyet-mást az olvasottakról. Oh milyen más irányu volna beszélgetések tárgya, édes volt tanítványaim!

Ugy-e a gyermek már anyja kebelén az édes anyatejjel szivja magába az igaz magyar érzést? Az iskola fejleszti, növeli; a serdülőkorban már tisztában van, tudatával bír annak, hogy mily nagy kincs honfinak, honleánynak lenni.

S mégis-mégis! Hogy fáj nekem látni utcahosszat, ha megyek. Látom a bedeszkázott ablakokat, düledező kapulábákat s a gyeppel benőtt néma, kihalt udvarokat. Ki itt a hibás? „Segíts magadon s az Isten is megsegít!“

Én hiszem, hogy e győzedelmi nap ránk nézve is örömnappal lesz. A falu népe egy lesz szent törekvésében. Önként ajánlja fel a hazának munkaerejét, s akkor kevesebb lesz az útlevel, lesz téli munka s mily népes kedves községiünk, ép oly munkás is lesz; akkor elmondhatjuk, hogy mi is igaz magyar érzésű polgárai vagyunk szeretett hazánknak.

Isten adja segítségét leendő munkáinkra. Éljen a király! Éljen a haza! Éljen a „Szabadság, egyenlőség, testvériség!“

Irra és felolvasta a március 15-én tartott hazafias ünnepélyen:

(Lemhény) Péterffy Megyaszay Anna

20-adik évfolyam. 20-adik évfolyam

SZÉKELYORSZÁG

(„Székely-Udvarhely“)
Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaranyos- és Udvarhely-érmegek pártoktól független, székely érdekű újsága a székelység előharcosa. Szerkeszti s kiadja BETEGH PÁL laptulajdonos. Előfizetési ára egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.

E nap
Szerda,
április hó
1
Hugó pk.

az új évnegyed kezdete. Ha előfizetése lejárt, siesen azt megújítani, hogy a „Székelyország“ b. címére ezután pontosan érkezék

testvéri törekvés alapján, a nemzetfőntartó elem boldogulásának forrásait feltárni, felszinen tartani a mult, jelen és jövő tárgyilagos, politikától mentes, szigorúan igazságos, szeretetteljes latolgatásával. — Aki igaz székely, aki magyar, részt kell vegyen e nemzetet védő nagy munkából!

Mutatószámot bárhova küld a „Székelyország“ kiadóhivatala Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz.

HIREK.

Készülődés a nagy Benkő-ünnepélyre.

Századik éve, hogy középjártai Benkő József ref. papot és történetíró, a Harlemi Tudóstársaság tagját Középjártán eltemették. A századik évforduló alkalmával 3 helyen is rendeznek ünnepet a nagynevű tudósoknak

Középjártán a ref. egyházközség Kövér András esperes vezetése mellett méltóképpen kívánja ünnepelni egykori híres papját. A régi sirhoz hatalmas méretű síremléket állítanak. A templom falába szoborművel díszített márványtáblát helyeznek. Az emlékbizottság értekezlete örömmel fogadta a fővárosban lakó székelyek szíves támogatását, honnan a Péterfy asztaltársaság fejt, Péterfy Tamás író küldötték le az értekezletre. A rendelkezésre álló összeg oly csekély, hogy ahhoz a teljes székely lelkesedés is szükség, mert csakis ez által jut a bizottság műbecsi alkotáshoz a nagy Benkő emlékműveiben. Péterfy közbenjárására a szoborműveket a síremlékre és a templomra Strobl Alajos mester budapesti műtermében készíti Rápollai Lajos jeles székely szobrászművésznünk.

Köpecen Balázs Ignác ref. pap és Nagy Lajos ny. tanácsos vezeti az egykori híres köpeci pap ünnepelését. Itt még nehezebb feladat vár a rendezőségre, mert a Műemlékek Országos Bizottsága a köpeci öreg templomot régi padozatfestése révén műkincsnek nyilvánította és a repezgett falu vén templom kijavítását, átalakítását rendezi. Egy ilyen értékes templom falára csak műbecsi Benkő-emlék jöhet. A rendezőség itt is örömmel fogadta Péterfy személyes közbenjárását, ami lehetővé tette, hogy igen csekély összegért művészi alkotás fogja díszíteni a híres templom falát.

Bardocon, a nagy Benkő szülőháza terveztek az emlékmű elhelyezését, de a budapesti székelyek kiküldöttje az új alakított paplakon erre megfelelő helyet nem talált. Így a bardoci emlék a torony oldalára jön, ahol művészi szempontból is méltó helyet találtak részére. Péterfy a rettenetes tavaszi hóvihar dacára is eljött a bardociakhoz, miként mondani szokta: a székely becsületért. A bardoci ünnepséget Molnár Imre ref. pap rendezi nagy buzgalommal és kegyelettel a nagy Benkő emléke iránt.

A Benkő-ünnepségek ez év nyarán tartatnak meg országos kereteken, az Akadémia, az Erdélyi Muzéum Egylet és az összes egyházi és társadalmi szervezetek részvétele mellett.

— Az új sajtótörvény már megjelent az Országos Törvénytárban és április 12-én lép életbe.

Torda város kegyelele.

Torda város képviselőtestülete márc. 30-án tartott közgyűlésében hozott egyhangu határozatával *Szekfi Gyula* Rákóczi gyalázó és a nemzeti kegyeletet sértő könyve felett *mély felháborodásának és megvetésének* adott kifejezést s kimondotta, hogy e határozatát közli a Magyar Tud. Akadémiával, azzal a kéréssel, hogy törölje e könyvet kiadványai közül, terjesztését elő ne segítse, sőt minden erejével minden vonalon akadályozza meg és a nemzet legszentebb ideálját durván sértő, eltévelyedett Szekfi-t ne hogy tagjai sorába válassza.

Honvéd tüzerek érkeztek Marosvásárhelyre vasárnap reggel 7 órakor Lugosról. Szeretettel fogadták őket a székely fővárosban, hiszen végkép jöttek hozzánk — haza. *Hofbauer Aurél* polgármester üdvözölte őket, amire *Stráner* alezredes mondott köszönetet. A katonák zenekar indulói mellett vonult be a 150 főnyi legénység 8 ágyujával ideiglenes helyére — a sátor táborba.

Hatban millió koronát vett fel *Báró Ghyllány Imre* földművelésügyi miniszter a jövő évi költségvetésbe, hogy az élő vizeket, melyek annyi kárt okoztak utóbbi években az ország lakosságának s különösen a sanyaru helyzetben levő Székelyföldnek — szabályozzák. A nagyfotosságu ügyről törvényjavaslatot terjesztenek a képviselőház elé. Ezzel kapcsolatosan a vízművek-kérdését is milyen jó volna megoldani!...

Már fűt és világít a földgáz Kissármáson a vasuti állomás várótermében. A közel jövőben államsegéllyel megkezdik a község utcáinak földgáz-lámpákkal való felszerelését is. Veszprémi főszolgabíró most készített műalmát, melyet szintén a földgáz fog üzemben tartani. Kissármáson előbb-utóbb egy hatalmas villamostelep kell felállítani, mely 30—40 kilométernyire az egész környék ipari és gazdasági életét újra teremthesse.

Új szini terület alakult Torda, Gyulafehérvár, Nagyenyed, Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely, Gyergyószentmiklós, Szászrégen, Fogaras, Petrosény és mint új tagok: Székelyudvarhely és Segesvár — rendes állomásokkal. Nyári állomásai: Szováta-, Előpatak- és Tusnádfürdő. Az új terület elnökének egyhangulag: *Zilahi Sebess Andor* tordai polgármestert és titkárnak: *Boross Elek* főjegyzőt választották meg Torda központtal. Egy évre *Szabados László* jelenlegi II. ker. szinigazgatónak adtak játszási engedélyt, vagyis szerződését egy évre meghosszabbították a kellő kikötésekkel, melyek között van a katonazenekar is. Egy év múlva rendes pályázatot ír ki a terület és a legtöbb garanciát nyújtó, legaraválabb igazgatóval köt szerződést, akinek erős társulata az igényeket kielégítse.

Ipartestület Székelyudvarhelyt. A „Székelyország” mult számában közölt hírnk Székelyudvarhely város iparos közönségénél ál-

talános megalégedést keltett. Mindenütt nagy reménységgel tárgyalják az Ipartestület megalakításának fontos eszméjét és erősen készülődnek az e hó 22-én tartandó értekezletre. Mindenki meg van győződve arról hogy az Ipartestület új, kedvező irányt szab Székelyudvarhely város iparos közönségének életében. Új irányt, melynek nyomában kisiparunk lendületet nyer a „Mindnyájan egyért és egy mindnyájáért” testvéri szeretet kifejlődése alapján. Nem is hiszszük, fel sem tételezzük, hogy valaki ellensége lehessen ezuttal a jövő boldogulhatás eszközének!

A vágóhid ügyében — mint értesülünk — a napokban Székelyudvarhelyre érkezik a *Schlick Nicholas* gyár mérnöke környékbeli utjáról visszaterve. Ez azért is örvedes hír, mert a vágóhid bizottságnak alkalmá lesz a mérnökkel tárgyalni s észrevételeit előadhatja. Tessék tehát most már az érdekelteknek erre készülni.

Pap Mózes nyug. főgimnáziumi tanár életének 84-ik évében elhalt Tordán. Egykor igen élénk tevékenységet fejtett ki az unitárius egyházban. *Kriza* püspök idejében egyházi főjegyző, később pedig püspök-jelölt volt s *Ferenc József*, az unitáriusok mai illusztris püspöke 1877-ben az árkosi zsinaton 18 szótöbbséggel győzött vele szemben.

Kézdivásárhely város képviselőtestülete új husvizsgálati és husvágási szabályrendeletet fogadott el *Mina Kálmán* rendőrkapitány előadásában. A hatósági husszék felállítására azonban, mert ez a városnak — állítólag — 500—600 K több-kiadást okozna, mellőzték. A mozgókép színházakról is szabályrendeletet alkottak *Dr Török Andor* polgármester előadása szerint. E szerint elsősorban a városnak van joga mozi felállítására és a mozik bruttóbevételeiből öt százalékot lesznek kötelesek a városnak beszolgáltatni. A polgármester a város részére két mozi-engedélyt már biztosított. A honvédlaktanya építése ügyében tárgyalt vegyes bizottság eljárása eredménytelen, miután a honvédelmi miniszter oly laktanyaépítést, elhelyezést kíván, amely a tervek szerint a terület megszerzésén, csatornázáson utcakövezésen stb. kívül, legkevesebb 900,000 koronába kerül s ezzel szemben a kincstár évenként csak 33,000 koronányi megtérítést adna a városnak s így a töke amortizációja állandóan még legalább 48 százalékos póttadóval terhelné a lakosságot és ezzel 130 percentes lenne a póttadó. Ezt a terhet elviselni nem lehet. A polgármester memorandumot terjesztett a közgyűlés elé, amelyet a miniszterhez küldenek. *Czirmay Zoltán* ref. lelkész indítványára pedig a polgármesternek jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. *Dr Molnár Dénes* a közgyűlés figyelmét arra a két stratégiai vasutrá hívta fel, amelyet a hadügyminiszter tervez a romániai csatlakozással. Az ojtózi vasuti csatlakozás ügyét sürgette, mire a polgármester megnyugtató választ adott.

Igazi közművelődés fokmérője a marosvásárhelyi Kulturház könyvtárának használata. Alig öt hónapos fennállása óta az elmúlt héten iratkozott be a könyvkikölcsönzők sorába az ezredik olvasó. A hírlap- és könyvolvasóteremben, mely esti 11 óráig van nyitva, naponként átlag 50—100, vasárnap pedig 200—250 olvasó fordul meg.

Ma lesz a Magyarországi Munkások Rokkanti- és Nyugdíjgyűlése székelyudvarhelyi 138-ik fiók-pénztárának évi rendes közgyűlése Székelyudvarhelyt, a polgári önképző- és segélyző egyesület (régii városháza) helyiségében. A közgyűlés délután 3 órakor kezdődik s arra a tagokat és érdeklődőket tisztelettel meghívja ezuton is *Duka András* elnök, *Kedves István* jegyző. Legjobb alkalom van ilyenkor az új tagok jelentkezésére.

Az ügyvédi kamara Marosvásárhelyt mult vasárnap tartotta rendes közgyűlését, a melyen a kamara elnökének: *Dr Bedő Sándor*, alelnökének: *Dr Sebess Jenő* marosvásárhelyi ügyvédek választották meg egyhangulag. Az eddigi elnököket: *Csongvay Lajost* és *Csontos Olivért* — kiknek érdemeit *Dr Balogh Endre* és *Dr Telegdy István* ügyvédek méltatták — a kamara örökös díszelnökeinek választották. Különben a kamara tisztségviselői kara és választmánya a következő: *Dr Láni Oszkár* titkár, *Blumenfeld József* ügyész, *Dr Biró Aladár* pénztárnok. Választmányi tagok: *Dr Ferencz Mihály* Zsigmond, *Dr Szentpéteri Ödön*, *Dr Sárkány Miklós*, *Dr Tischler Márton*, *Dr Telegdy István*, *Dr Máday Béla*, *Dr Fekete Andor*, *Dr Balogh Endre*. Póttagok: *Dr Nagy Samu* (Székelyudvarhely), *Dr Fejér Antal* (Csikszereda), *Dr Kornhoffer Vilmos* (Szászrégen) és *Dr Csongvay Géza*.

Az orvosi továbbképezés központi bizottsága a vármegyék alispánjait megkereste, hogy az idei április—október hónapokban Budapesten, Kolozsváron, Temesvárt, Nagyváradon és Gyulán rendezendő gyakorlati tanfolyamokra a vármegyék területéről orvosokat küldjenek ki s a továbbképezés nagyfotosságra való tekintettel, anyagilag is segíeyezék.

Gazdaköri gyűlés. A kézdivásárhelyi Gazdakör választmánya *Nagy Károly* elnök vezetésével ülésezett, melyen a tavaszi idényre a földművelésügyi miniszterium által adományozott búkköny, lóher, lucerna baltacim, répa és burgonya vetőmagvak, valamint 186 alma, 142 körte, 422 szilva, 66 dió csemete kiosztásáról intézkedtek. A villamos cséplőgép beállítását ezuttal mellőzték. A kör tagjainak használatra kiadják a vetőgépet egy napra 3 K, fél napra fele, gabonatisztító rostát 2 K, jó új lógereblyét 2 K, törökbuza- és burgonyakapát 1 K, két boronát 1 K, hengert 1 K, törökbuza morzsolót 1 K, ekét 1 K mérsékelt díjért. Nem tagok ennek kétszeresét fizetik.

A gépekért *Mezey Imre* titkárnál kell egy nappal előre jelentkezni és a díjat lefizetni. A napszámdíjak ez évben is a mult évben megállapítottak lesznek s az ez ellen vétőket a Gazdakörből kizárják.

A sorozás Udvarhelyvármegye területén e hó 22-ikétől május 15-ikéig tart. Az udvarhelyi járás részéről Székelyudvarhelyt április 22—29-ig, Székelyudvarhely városból április 29-én, a parajdi járásból Parajdon május hó 1-én és 2-án, Székelykeresztúron a járásból május 4, 5, 6, 7. és 8-án, Oklándon a járásból május 11—15-ig soroznak. Az I, II. és III. korosztályból összesen 2595 hadköteles van felhíva. Polgári elnök: *Dr Sebess János* alispán, akadályoztatása esetén *Dr Padl Árpád* vármegyei főjegyző. Polgári orvos: *Dr Lengyel József* tiszti-főorvos.

Irodalmi gyűlés. A Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság most tartotta tavaszi rendes közgyűlését *Tóthfalusy József* elnöklése alatt Marosvásárhelyt. Az erdélyi, különösen pedig a történetírók ritka és nagyobb részt csak hézagos szemelvényekben kiadott munkáit teljes egészben, kortörténeti és életrajzi ismertetésekkel újból kiadja a Társaság. Megjelenteti évkönyv alakjában a felolvasó üléseken elhangzott irodalmi dolgozatokat, a begyűjtött székely népköltészeti termékeket. A kifizűtött 1000 K-ás pályadíjra beérkezett munkákat megbirálják és június havában Kemény Zsigmond születésének 100 éves fordulójára alkalmából, nagyobb szabásu ünnepélyt rendez. A társaság *Dr Bedő Sándor* kamarai elnököt ügyészenek választotta.

Telektulajdonosok figyelmébe. A székelyudvarhelyi állami tisztségviselők köre március 29-én tartott választmányi gyűlésén bizottságot küldött ki *Leichtner Gyula* államépítészeti hivatalfőnök elnöklése alatt a tisztségviselőtelep céljára alkalmas telkek megszemlélésére. Az egyesületi választmány felhívja azokat a birtokosokat, akiknek alkalmas telek helyük volna, hogy a bizottsági elnöknel, avagy a bizottság: *Pilich Lajos*, *Dósa Aladár*, *Blájer Balázs*, *Gál Imre* és *Puskás Lajos* választmányi tagokból álló tagjai valamelyikénél ajánlatukat megtenni sziveskedjenek. A létesítendő tisztségviselőtelepen való részvételre, *Puskás Lajos* egyesületi titkárnál jelentkezni még mindig lehet.

A vidra, ez a drága szőrű és ritka vizi-állat, a halak s a vizi-szárnyasok pusztítója, mostanában megsaporodva tűnik fel a Maroson. Inakfalván egy jól kifejlett, szép bundájú vidrát fogtak ki a Marosból.

A szeszadó. A pénzügyminisztériumban elkészült a szeszadó törvény novellája. A novella szerint a szeszadót 140 koronáról 160 koronára emelik fel. Hír szerint a pénzügyminiszter még ebben az évben, valószínűleg szeptember 1-én életbe lépteti az új szeszadót.

ROZSA
GYÖNYÖRŰ
20.000 db.
Készlet
MAGASTÖRSEKET
LEGJUTÁNYOSABBAN
SZÁLLITANAK
FISCHER ÉS TARSAI
FIAISKOLÁK ÉS SZÖVETSÉGVÁNYTELEPEK
NAGYENYED.

Eladó föld.

Tíz hold egy tagban, jó minőségű szántó és kaszáló Székelyudvarhely város határán eladó. Bővebb felvilágosítás e l p kiadóhivatalában nyerhető.
2-3

**Unitárius Konfirmációi Em-
lékkönyv** képekkel. Irta:
Deneter Dénes pap. Kapható a Székelyország kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

BUTOR.

Aki jó és tartós butort akar vásárolni, az forduljon hozzám BALÁZS KÁROLY butor-kereskedőhöz, hol ráktáron vannak remek kivitelű kőrös, eseresznye, tölgy, szil és diófa háló szobák és ebédlőberendezések vas- és rézbutorok, márvány mosdók és felszerelések. Saját műhelyemben készül

nek a legfinomabb modern berendezések izléses és tartós kárpitos áruk, szalon és angol börgarnitúrák és eszteregályos áruk. Minden munka jótállás és szigorú felügyelet mellett készül! A helybeli ipar érdekében szíves pártfogást kér:

Balázs Karoly

asztalos, eszteregályos. kárpitos és butor-kereskedő

NEMESEK

UDVARHELYVARMEGYE NEMES CSALÁDJAI.

Szerkesztette: **Pálmay József** családtörténetíró Marosvásárhely. Magyarország Cimeres Könyvének ügyvezető szerkesztője. Ara tüzve 16 K. Kapható Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, családi címekkel díszesen illusztrált mű, igen becses családtörténeti adatokat foglal magában.

A VILÁG LEGNAGYOBB DIVATUJSÁGJAIT
PÓTOLJA A MAGYAR

BUDAPESTI BAZÁR

arany- ezüstérmekkel és díszlevelekkel többszörösen kitüntetett
MODERN NŐI KÉZIMUNKA ÉS DIVATLAP
ALAPÍTOTTA 1859-ben Király János szerkesztő

NEGYEDÉVRE **KOR. 2. 50**

Megjelenik minden hó 3-án és 18-án. Eredeti párisi, londoni és newyorki toilette. Gyermekdivat. Nagy szabásúvok. Kiválogott papírszabások ingyen. Egyéni szabások. Kézimunkák. Illusztrált bő szépirodalmi rész. Kosmetika. Kérdés-válaszok. Regények. Gyermek meseujság.

Minden utalvány és levél következőképp címzendő:

BUDAPESTI BAZÁR KIADÓHIVATALÁNAK

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 22 - BUDAPESTI-BAZÁR-HÁZ
Az előfizetés egyszerű levélbe tett bélyegekben is beküldhető.

Székely művek.

1. A csiki székely krónikáról.
Két hasonmással és alaprajzzal; ára 1 K 20 fillér.

2. VERGÖDÉS.

(A székely fiu-leány törvény és Dr Karácsony János); ára 30 fillér.

3. A Cs. Jósacsalád története.

Képekkel, hasonmásokkal és leszármazási táblákkal; ára 20 K. (Ez a munka kézirat gyanánt szolgál, könyvpicra nem kerül. Mivel azonban számos székely családról tartalmaz adatokat, az érdekelt családok érdeklődő tagjai részére néhány példányt rendelkezésre bocsát a szerző.)

4. Felelet. Dr Szádeczky Lajos egyetemi tanár úrnak "Még egyszer a csiki székely krónikáról" c. alk. székf. felolv.; ára 1 K

5. Adalékok a széke- lyek régi történetéhez,

ára 1 K 60 f.

A felsorolt műveket írta:

— JÓSA JÁNOS —

áll. főgimn. tanár Szamosujvárt, hol azok beszerezhetők.

Vasárnapi Könyv

Kiadja az Országos Közművelődési Tanács

Minden héten egy füzet jelenik meg. A Vasárnapi Könyv tartalma: képek és életrajzok a munka, a tudás a történet kiváló egyén, ségeiről. Utalás, földrajz, történet. Ipar-, technika- és természet-tudomány. Fizikai és vegyszeti ismeretek. Az ipari találmányok és újítások magyarázata. A modern technika vívmányai. Tájékoztató a fejlődő gazdasági élet új eszközeiről. Hasznos tudnivalók. Az egészség megővését, az élelmiszerekről. Népszerű törvényt magyarázatok. Egy példányt félre 1 K 50 fillérért minden szombaton bérmentve küld az Országos Közművelődési Tanács Budapest, IV., Ferenciek tere 3

Üzletmegnyitási jelentés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget ezuton is értesíteni, hogy 1914. évi március 1-én

Székelyudvarhelyt,
Kossuth-utca 2-ik szám alatt a
o Flórián Bogdán házában o

ÜZLETHELYISÉGET

nyitottunk. o o o Ez alkalommal kérjük, hogy
Eredeti Singer varrógépekben

tűkben, olajban, fonalakban és selyemben mutatkozó szükségletének fedezése végett hozzánk fordulni sziveskedjék. Kiváló tisztelettel:

Singer Co. varrógép részv. társ.
Székelyudvarhely

Imakönyvek

igen nagy választékban olcsó árak mellett kaphatók

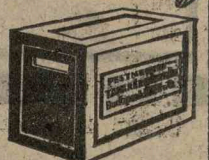
róm. kath. és ref. hívők számára a „Székelyország” kiadóhivatalában

Ingyen
ADUNK
HASZNÁLATRA
MŰVÉSZI KIVITELŰ TŰZ ÉS
BETÖRÉSMENTES, ÚJ PÁNCÉL

TAKARÉKPERSELYT
BÁRKINEK.

Trijon

PESTMEGYEI
TAKARÉKPÉNZTÁR R.T.
BUDAPEST, IV. Kötő-utca 8.

Betegh Pál

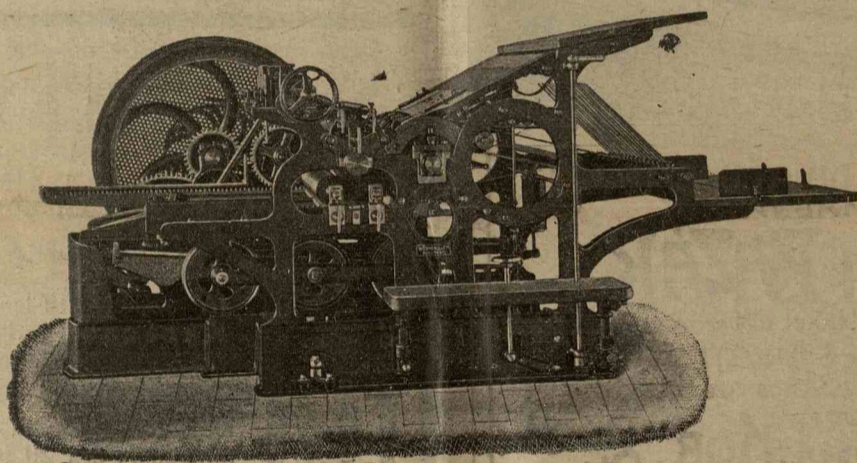
villamos erőre berendezett,
modern betűkkel, diszítésekkel
és különböző gépekkel

==== dúsán felszerelt ====

**könyvnyomtató és könyv-
kötő intézete,**

könyv- és újságkiadó vállalata

Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 31. sz.

**Készít mindenféle könyvnyomdai
munkát a legegyszerűbbtől a leg-
diszesebb kivitelig minimális ár-
==== számitással. ====**

Községi, körjegyzői, egyházi, tanügyi,
ügyvédi, pégrehajtói és magánügyi
kész nyomtatványok székelyföldi leg-
nagyobb raktára.

**Vidéki megkeresésre azon-
nal vállal szol. Költségjegy-
zékkel díjtalanul szolgál.**

Telefon 15. sz.

Telefon 15. sz.